

Despre ROBOR – ce este, cum se calculează, ce îl influențează?

Ne propunem ca, în acest material, în calitate de Asociație care a propus aceste reguli în 2007, să facem o scurtă descriere a ROBOR – ce este și cum se determină, ce elemente pot genera modificările ROBOR – toate în scopul unei mai bune înțelegeri a acestui indice de referință și a rolului contribuitorilor la determinarea ROBOR.

Ce este ROBOR ?

ROBOR este rata dobânzii la care băncile care contribuie la calcularea acestui indice sunt dispuse să ofere împrumuturi sub formă de depozite în lei celorlalte bănci contribuatoare.

Ratele de referință ROBOR se stabilesc pentru opt scadențe, cea mai scurtă fiind de o zi, iar cea mai lungă de un an.

Pentru creditele acordate de bănci clienților nebankari (persoane fizice, societăți comerciale, etc.) importante sunt în special ratele ROBOR pentru scadențele de 3 și 6 luni, care servesc drept referință pentru stabilirea ratelor dobânzilor variabile, în formatul ROBOR 3 luni + marjă, respectiv ROBOR 6 luni + marjă.

De când există ROBOR ?

ROBOR există, în diverse forme, încă din 1995. Regulile privind stabilirea ROBOR în vigoare în momentul de față sunt operaționale din martie 2008, sunt publice și pot fi consultate la adresa www.bnro.ro/files/d/Legislatie/Regmon/RRR.pdf.

Cum se calculează ROBOR ?

ROBOR se calculează ca media aritmetică (după eliminarea extremelor) a dobânzilor cotate de băncile care participă la procesul de calcul al ROBOR («calculul ROBOR»), în intervalul 10:45-11:00, la care acestea sunt dispuse să plaseze depozite celorlalți participanți.

Ratele ROBOR sunt calculate în mod independent de către Thomson Reuters, entitatea împuternicită de către BNR, în calitate de organizator al calculului ROBOR, în acest scop.

Este important de subliniat faptul că, în situația în care cotația ROBOR ar depăși cu mai mult de 25% nivelul ratei dobânzii pentru facilitatea de credit (lombard) acordată băncilor de către

banca centrală, BNR are dreptul de a suspenda temporar calculul ROBOR, și de a publica dobânzile ROBOR astfel: ROBOR pentru toate scadențele va fi egal cu nivelul ratei dobânzii pentru facilitatea de credit (lombard). Pentru exemplificare, în condițiile actuale, în care nivelul Lombard este de 3.50%, dacă rata ROBOR ar depăși nivelul de 4.375% ($3.50\% \times 1.25$), BNR ar avea dreptul de a suspenda calculul ROBOR și de a publica ROBOR egal cu 3.50%.

Nu a fost înregistrată nicio astfel de situație, în care cotațiile ROBOR să depășească cu mai mult de 25% nivelul ratei Lombard, de la emiterea acestor prevederi reglementare, în octombrie 2008.

Care sunt băncile care contribuie la calculul ROBOR ?

Zece bănci îndeplinesc rolul de participant la calculul ROBOR: Banca Comercială Intesa Sanpaolo România S.A., Banca Comercială Română S.A, BRD - Groupe Societe Generale S.A., Banca Transilvania S.A., CEC Bank S.A., Eximbank S.A., ING Bank NV Amsterdam – Sucursala București, OTP Bank România S.A., Raiffeisen Bank S.A., Unicredit Bank S.A. (enumerare în ordine alfabetică).

Care sunt responsabilitățile băncilor care participă la calculul ROBOR?

Băncile participante desemnează personal specializat, cu pregătire corespunzătoare în domeniul piețelor financiare, în vederea furnizării cotațiilor pentru calcularea ROBOR.

Băncile asigură pentru această activitate independența decizională a personalului care contribuie față de orice alta entitate din bancă, incluzând zona de creditare.

Participanții la calculul ROBOR dispun de coduri de conduită și au implementate controale interne dedicate acestei activități.

Cotațiile participanților la calculul ROBOR sunt doar informative, sau sunt ferme?

Băncile participante la calculul ROBOR și-au asumat obligația de a încheia tranzacții la cotațiile publicate pentru calculul ROBOR, în intervalul 11:00-11:15, la solicitarea unei alte bănci participante la calculul ROBOR, pentru anumite sume maxime.

Ca exemplu, dacă un participant la calculul ROBOR a cotațat pentru ROBOR 3 luni nivelul de 2,97%, este obligat ca, la solicitarea oricărui alt participant adresată în intervalul 11 :00-11:15, să îi împrumute acestuia o sumă de până în 5 milioane RON la rata de 2.97%.

Există echivalentul ROBOR în alte țări ?

Da, calcularea și publicarea de dobânzi de referință este o practică extinsă. Se pot menționa ca exemple EURIBOR pentru EUR, LIBOR pentru mai multe valute, inclusiv USD și GBP, WIBOR pentru PLN (zlotul polonez), PRIBOR pentru CZK (coroana cehă), BUBOR pentru HUF (forint maghiar).

Regulile ROBOR au preluat, în forma actuală, bunele practici ale calculului dobânzilor de referință cu o istorie îndelungată.

Care sunt principalii factori care influențează ROBOR?

Politica monetară, mai cu seamă prin intermediul:

- ratei dobânzii de politică monetară, ratei dobânzii pentru facilitatea de depozit și ratei dobânzii pentru facilitatea de creditare (ratele la care băncile plasează și împrumută bani în relația cu BNR), stabilite de BNR, influențând prioritar cotațiile ROBOR pentru maturități scurte, date fiind scadențele uzuale ale operațiunilor de piață monetară ale BNR și maturitatea facilităților permanente oferite de banca centrală;

Ratele de dobândă stabilite de BNR au influență în principal asupra cotațiilor ROBOR pentru scadențe scurte, întrucât operațiunile de politică monetară ale BNR se organizează în general pentru scadențe de o săptămână, iar facilitățile de depozit și de credit se accesează la scadențe de o zi;

- instrumentelor politicii monetare, incluzând operațiunile de piață monetară (operațiuni repo destinate furnizării de lichiditate băncilor, atragerea de depozite la termen etc), facilitățile permanente oferite de BNR, mecanismul Rezervelor minime obligatorii (RMO);

- așteptărilor pieței privind conduita politicii monetare, reflectate mai cu seamă de cotațiile ROBOR pe scadențele mai lungi (3 luni, 6 luni, 1 an).

Lichiditatea existentă pe piața monetară (o putem defini simplist ca excedentul sau deficitul de fonduri al băncilor), influențată în bună măsură de așa-numiții factori autonomi ai lichidității, incluzând, printre altele:

- operațiunile Trezoreriei statului (plăți/încasări bugetare, operațiuni asociate administrării datoriei publice etc),
- evoluția numerarului în afara BNR.

Inflația și așteptările privind evoluția acesteia

- În condițiile în care se așteaptă o creștere a dobânzii de politică monetară a BNR ca urmare a unei prognoze de creștere a ratei inflației, nivelul dobânzilor cotate va incorpora aceste estimări, iar ROBOR este posibil să crească (întrucât băncile estimează că, dacă BNR va crește dobânda de politică monetară, vor putea plasa banii în viitor la dobânzi mai mari).
- În situația inversă, în care piața așteaptă o scădere a ratei inflației și în consecință o scădere a dobânzii de politică monetară a BNR, este posibil ca nivelul ROBOR să scadă (întrucât băncile se așteaptă ca în viitor să poată plasa fondurile disponibile la dobânzi mai mici).

Politica fiscală poate avea un impact semnificativ asupra nivelului ratei inflației, creșterii economice, deficitelor externe, iar participanții la piață iau în calcul evoluțiile acesteia când își formează așteptările privind evoluția dobânzilor. De exemplu, o relaxare fiscală care implică reduceri de taxe și impozite care pot alimenta creșterea consumului populației, poate avea ca efect creșterea ratei inflației și implicit a dobânzilor din piață.

Care sunt beneficiile existenței ROBOR ?

Putem cu siguranță identifica mai multe aspecte pozitive:

- Informare pentru clienți și investitori locali și internaționali cu privire la nivelul dobânzilor de referință pentru diverse scadențe ;
- Transparența cu privire la stabilirea costului creditelor cu dobândă indexată la ROBOR și posibilitatea clienților de a compara ofertele de credit ale mai multor bănci și instituții financiare ;
- Alinierea la practica europeană de publicare și utilizare a acestui tip de dobânzi de referință pentru împrumuturile cu dobândă indexată.

ACI Romania – Asociația Piețelor Financiare este asociația profesioniștilor piețelor financiare din cadrul băncilor, fără scop lucrativ, cu peste 200 de membri, având drept obiectiv promovarea profesionalismului și a standardelor etice în exercitarea profesiei, precum și dezvoltarea piețelor financiare locale.

ACI Romania – Asociația Piețelor Financiare este parte a ACI – Financial Markets Association, organizație globală a profesioniștilor activând în piețele financiare, înființată în 1955, cu peste 9000 de membri din 63 de țări.